

Ольга Лілік

АРХЕТИП ДОМУ В ЛІРИЦІ ГРИГОРІЯ ЧУБАЯ

DOI: 10.5281/zenodo.4670254

© О. Лілік, 2021. CC BY 4.0

Метою статті є дослідження особливостей функціонування архетипу дому в художньому світі Григорія Чубая. Вибір методології дослідження зумовлений інтертекстуальністю творів Григорія Чубая, їхньою закоріненістю в національну культуру і зв'язками із зарубіжною літературою, а також виразним міфологізмом. У процесі наукового пошуку використано низку методів літературознавчого дослідження на основі принципів доцільності й взаємодоповнення, що дало змогу отримати максимально повне уявлення про репрезентацію архетипу дому в ліриці обраної персоналії. Зокрема для потрактування поезії митця мовою сучасного літературознавства використано метод герменевтики. Методологія архетипної критики застосована для аналізу особливостей відображення у літературному творі архетипів через трансформовані форми їх поетичного переосмислення, зокрема через символ, образ, сюжет. Для виокремлення і з'ясування їхньої суті, взаємозв'язків між окремими компонентами використано методологію структурного аналізу. Компаративний аналіз застосовано для порівняння особливостей функціонування архетипу дому в різних поезіях Григорія Чубая. Новизна роботи полягає в тому, що вперше зроблено спробу дослідити особливості функціонування архетипу дому в поетичній спадщині Григорія Чубая через такі форми його поетичної репрезентації, як символ, образ, сюжет. Висновки. Дім – це одна з універсальних категорій світового порядку для Григорія Чубая, що зберігає значення етнонаціонального архетипу українського народу й виступає як смисловий, просторово-енергетичний центр для людини, що дає їй відчуття опори й захищеності. Мистецька інтерпретація цього архетипу позначена глибокою філософічністю, зокрема пов'язана з дихотомією дому/бездомів'я, збереженням гармонії людини і світу, а водночас, із руйнуванням традиційного життєвого укладу, відчуттям кризи й дисгармонії. У поезії Григорія Чубая архетип дому репрезентовано через образи хати, житла чи їхніх окремих елементів, а також гнізда, акваріуму, які функціонують у взаємозв'язках із традиційними образами української культури.

Ключові слова: Григорій Чубай, архетип, образ, лірика, поезія, дім.

Григорій Чубай (1949–1982) – видатний український поет, перекладач, мистецтвознавець, художник, один із лідерів українського літературно-мистецького андеграунду 60–80-х рр. ХХ ст., видавець літературно-мистецького самвидавнього часопису «Скриня» (1971). Аналізуючи особливості мистецького стилю поета, І. Дзюба писав: «Особливо органічною пластикою образів він вигідно відрізнявся від багатьох поетів молодшого покоління, у яких нерідко переважає енергія навмисного і приблизного розумування, холодне інтелектуальне саморозкручування або само накручування, імітаторство...»¹ Хоча Григорій Чубай прагнув гармонійно поєднувати у своїх творах ідейний зміст з формальною досконалістю, Д. Кравець стверджує, що він був прихильником поезії «мудрої, важкої і не-

¹ Дзюба І. Сходження до себе: передмова до книги Г. Чубая «Плач Єремії». Сучасність. 1999. № 2. С. 86–87.

прозорої, у котрій всього було б багато». Дослідник наголошує, що твори митця були непрості до розуміння, не призначалися для широкого вжитку, зате, насичені багатою образністю, промовляли до «втаємничених», до тих, хто вмів сприймати справжню поезію, знався на її тонкощах і був добре начитаний у європейській новітній поезії². Варто наголосити, що свою майстерність Григорій Чубай удосконалював передусім під впливом світової літератури ХХ ст. – творів Е. Пандуна, Т. Еліота, Ф. Г. Лорки, Р. М. Рільке, Х. Кортасара, Х. Борхеса, Ж. П. Сартра. З-поміж українських письменників він цінував Є. Плужника, П. Тичину й Б.-І. Антонича, а також своїх сучасників – І. Драча, М. Вінграновського, В. Коротича та багатьох інших шістдесятників.

Аналіз результатів літературознавчих досліджень (М. Вінграновського, І. Дзюби, А. Жигуліна, Д. Кравця, Я. Поліщука) і лірики Григорія Чубая дав підстави для висновку, що індивідуальний мистецький стиль письменника проявився у зверненні до верлібру, прагненні до ускладнення поезії, яскравій образності (образи-символи зорі, місяця, свічки, птаха, гнізда, вертепу тощо), художньо-естетичному мовленні, зумовленому прагненням пробудити в читача відчуття прекрасного, активному використанні засобів художньої образності (епітетів, порівнянь, метафор, алегорій тощо) та творенні авторських неологізмів (півподиху, екстазю, компромісита тощо), активному вживанні конкретно-чуттєвої лексики (для посилення експресивності художнього тексту); послугуванні елементами публіцистики, газетної лексики чи канцелярськими штампами з офіційного мовлення. Окрім того, художнє мислення Григорія Чубая є глибинно архетипним: його твори насичені великою кількістю архетипних образів і мотивів, через які реалізується художньо-ідейний задум митця, репрезентуються його філософські й суспільні ідеї. З-поміж найбільш репрезентованих у ліриці Григорія Чубая архетипів – архетипи світового дерева, землі, матері, дому, неба, дороги.

У результаті аналізу літературознавчих статей (М. Вінграновського, І. Дзюби, А. Жигуліна, Я. Поліщука) з'ясовано, що архетипи як один із засобів репрезентації світоглядної концепції Григорія Чубая, який у художніх творах функціонує в образах, символах і сюжетах, до сьогодні не стали предметом окремого наукового дослідження. У цьому контексті доцільно зацентувати, що на сьогодні найбільш повним дослідженням, присвяченим творчості письменника, є дисертація Д. Кравця «Творча діяльність Григорія Чубая в українській літературі 60-х – початку 80-х років ХХ століття», проте автор звертається здебільшого до фактів біографії письменника, не здійснюючи глибокого художньо-ідейного аналізу його поезії, не звертаючись до архетипних образів і символів. Отже, метою статті є дослідження особливостей функціонування архетипу дому в художньому світі Григорія Чубая.

Аналізуючи структуру «життєвого світу» людини, М. Гайдеггер виокремив позиції Землі і Неба³, поміж яких розмістив такі площини існування індивіда, як Дім, Поле, Храм. Це топоси дійсного буття людини, що визначають горизонти її етнонаціонального існування, саме вони є категоріями філософії етнокультури. Дім – це не лише хата й подвір'я, а насамперед, осередок родинного гуртування, місце зустрічі поколінь та концентрації етнічного духу. Поле – це не просто природне середовище, а «поле життя», «рідний світ», життєвий простір, місце для буття людини вчаспросторі природи. Храм – це топос священного, місце зберігання духовних цінностей, присутність Неба на Землі. Життєвий світ українського народу був традиційно організований довкола цих трьох топосів, які гармонійно були пов'язані між собою, а також із Землею і Небом. Саме вони і стали первинними смислами, прасимволами та першообразами етнокультури, що були закріплені в архетипах.

² Кравець Д. В. Творча діяльність Григорія Чубая в українській літературі 60-х – початку 80-х років ХХ століття: дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2006. С. 113.

³ Хайдеггер М. Разговор на проселочной дороге. Москва: Высшая школа, 1991. С. 28.

3. Босик зазначає, що термін «національний архетип» є еkleктичним і суперечливим, оскільки архетип є універсальним феноменом⁴. З цього приводу С. Аверинцев стверджував, що володіння будь-яким архетипом не може бути для того чи іншого етносу ані перевагою, ані недоліком, оскільки архетипи – це стандарти поведінки, що трансформуються в уявлення. Дослідник доводить, що в процесі своєї еволюції архетипи перетворюються із загальнолюдських феноменів на національні. Це відбувається завдяки безперервному процесу смислотворення, а також трансляції смислів у форматі культурних традицій між поколіннями⁵. Універсалії міфологічної свідомості та найдавніші архетипи, на які спирається матеріальна й духовна культура українського народу, закріплені передусім у мові, а отже, у національних образах та символах.

Одним із найбільш значущих серед українських національних архетипів є архетип дому. С. Кримський зазначає, що він виник на основі реальних вражень від побаченого у далекому минулому та ірраціонального відтворення і споглядання позачасового та надпросторового спогаду, підкріпленого прогресуючим емотивним вибухом, що створює концентричну перспективу рідного/втраченого дому. Через це архетип дому наділений сакральними ознаками божественного акту творення, «мовби містичне пристановище, знак безпеки, який відтак вбирає всі образи світу та приручає їх»⁶. У словнику знаків і символів зазначено, що дім – це насамперед освоєне місце та обитель людини, символ космосу як упорядкованого простору. Він ототожнюється з родом, храмом, інколи уподібнюється до людського організму, асоціюється із жіночим началом, материнським лоном; у духовному плані дім розглядається як сховище родової мудрості людства, традиції тощо⁷.

У художніх творах українських письменників дім постає як батьківська хата, мала Батьківщина, Україна в цілому, матеріальна й духовна основа родини, своєрідна фортеця, яка захищає людей не лише від негоди, а й від ворогів. Саме в такому значенні дім протистоїть «антидому», «лісовому дому», «дикому степу», тобто чужому, ворожому простору. Водночас, у часи складної історичної ситуації образ дому може набувати значення руїни, пустки, символізуючи кризовий стан людини й народу в цілому.

Діапазон змісту архетипу дому в поезії Григорія Чубая досить широкий – від «рідної домівки», «хати», «житла» до «рідної землі», Батьківщини. Саме тому він постає у взаємозв'язках з іншими топосами національної культури («... всі житла і храми наші в долині»⁸) або з традиційними етнічними образами, утворюючи ідилічну картину народного життя, наприклад: «... нам осінь пізня ходить коло хати, / он сиза паморозь, як дикі голуби»⁹, «... та білий кінь снігів побіля хати / Заклично так під вікнами ірже»¹⁰. Зокрема образ хати у творах поета подекуди постає у взаємозв'язку з образом матері: «А хату вона в голубе завжди маже (Видно добре хату серед інших – білих)»¹¹. Варто зазначити, що у світосприйнятті українців голубий колір набуває різноманітного значення, зокрема він символізує благородство, ніжність і вірність, а водночас легкий сум через розуміння конечності прекрасного і неповторного в людському житті та недосяжності вічного, як недосяжна небесна блакить¹². Він є символом Божественних

⁴ Босик З. О. Архетипові мотиви весільної обрядовості Середньої Наддніпрянщини: їх специфіка та еволюція: дис. ... канд. культурол.: 26.00.01 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ: НУКІМ, 2010. С. 35.

⁵ Аверинцев С. С. Символ художественный. Аверинцев С. С. *София–Логос: словарь*. Киев: Дух і Літера, 2001. С. 155.

⁶ Кримський С. Архетипи української ментальності. Попович М. В., Кисляковська Ю. В., Вяткіна Н. Б., Навроцький В. В. *Проблеми теорії ментальності*. Київ: Наукова думка, 2006. С. 285.

⁷ Адамчик В. В. *Словарь символов и знаков*. Москва: Харвест, 2006. С. 46–47.

⁸ Чубай Г. *Плач Єремії: поезії, поеми, переклади, спогади, фотознімки*. Львів: Кальварія, 1998. С. 116.

⁹ Там само. С. 161.

¹⁰ Там само. С. 162.

¹¹ Там само. С. 173.

¹² Войтович В. М. *Українська міфологія*. Рівне: Видавець В. Войтович, 2012. С. 124.

Небес, а насамперед, це колір Діви Марії – матері Ісуса Христа. У процитованих рядках голубий колір постає у взаємозв'язку з матір'ю ліричного героя, образ якої супроводжуватиме його в життєвій мандрівці – «*бо буде на ній голубіти хата, І мамині очі мені голубітимуть*»¹³.

Варто зазначити, що в поезіях Григорія Чубая дім виступає символом стабільності і надійності, є прихистком для людини, зокрема у вірші «Той що певний» постає образ людини, яка почувається впевнено і спокійно вдома: «...той що певний в стіні і в дверях / і о другій ночі відкриває двері додому прийшовши і шукає на стіні вимикача»¹⁴, але, повернувшись додому, людина не знаходить ні вимикача, ні стіни загалом. Такі зміни символізують кризу в родині, адже хата є об'єднувальним елементом сім'ї: знищення домівки призводить до руйнації інших важливих складових мікрокосмосу людини й національного макрокосмосу. Для ліричного героя хата асоціюється з родиною, а стіна – з дружиною: «...той що певний подумає як замало він знає стіну і тим паче свою дружину»¹⁵. Отже, перед нами постає герой, який переживає сімейну й особистісну (екзистенційну) кризи, оскільки «а це подумає що начебто не туди прийшов куди мав би прийти»¹⁶.

У цьому контексті варто зазначити, що Григорій Чубай у поезії часто звертається до окремих елементів хати, зокрема до образу вікна чи дверей, які постають як засіб зв'язку із зовнішнім світом: «...двері зачиняються і відчиняються / двері відчиняються і зачиняються ... то ми виходимо з хати / то ми заходимо до хати»¹⁷, «...так спроквола надходить / найтемніша на світі ніч / і заступає одним-єдине моє вікно»¹⁸, «...вняткову здатність одразу входити в десятеро дверей»¹⁹, «Лишень зібравсь послухать солов'я, у сад розквітлий вікна прочинити...»²⁰. Інколи вікна і двері в поезіях митця персоніфіковані: «...вікна, чому ви так часто бліднете? Чому ви так плачете часто, чому? У вашу прозору не збіднену / Дивлюсь крізь тишу німу»²¹. У цих рядках образ вікон, які набувають значення очей людини, виступає символом кризи, скорботи, депресії, а в іншій поезії розбите вікно постає як символ руйнування: «...зелена шибса саду вітрами вибита»²². «Коридор із дверима завбільшки з око» у поезії Григорія Чубая теж є символом безвиході для ліричного героя, бо «...немає нам назад вороття, немає»²³, а всі інші люди – «...то ті щасливі, що можуть нас лише бачити, що не можуть сюди увійти». Отже, подекуди через образ хати чи її окремих складових поет передає відчуття дисгармонії, тому цей образ втрачає своє первинне архетипне значення універсальної впорядкованості, захищеності від навколишнього світу і набуває смислового навантаження «антидому»: «...і буде розгублено бігати / довкола хати / і захоче її зруйнувати / не знайшовши про себе жодної згадки / захоче впіймати пташку / і вискубати з неї пір'я», проте поет залишає надію на прорятують, бо «...але розминеться тіло з хатою / але розминеться тіло з пташкою»²⁴. Варто зазначити, що відчуття самотності, яке переживає ліричний герой цього вірша, резонує з потужною «ідеєю бездомів'я» у творчості поета. Це відображає стан сучасної людини, яка, згідно з концепцією М. Гайдеггера, переживає кризу дому. Ця бездомність, на думку філософа, «закорінена в поки-

¹³ Чубай Г. Плач Єремії: поезії, поеми, переклади, спогади, фотознімки. С. 173.

¹⁴ Там само. С. 104.

¹⁵ Там само.

¹⁶ Там само.

¹⁷ Там само. С. 46.

¹⁸ Там само. С. 30.

¹⁹ Там само. С. 109.

²⁰ Там само. С. 61.

²¹ Там само. С. 183.

²² Там само. С. 108.

²³ Там само. С. 95.

²⁴ Там само. С. 85.

нутості суцього буттям. Вона – ознака забування про буття»²⁵, яке і є справжнім домом людини.

З цього приводу С. Климова стверджує, що існування «поза домом» означає безкінечний поєднунок з навколишнім світом: «дім виступає в ролі того часопросторового континууму, котрий як у дзеркалі відображає зовнішній світ або протистоїть йому своїм – домашнім порядком. У цьому сенсі дім може надавати адекватного або відмінного змісту навколишній дійсності»²⁶. Схожі погляди щодо теми дому та бездомів'я висловлює С. Кочерга. Дослідниця вважає, що згідно з філософською програмою, висунутою ще у минулому столітті, віднайдення істини неможливе без пошуку шляху. У світлі такої філософської ініціативи «інтенції шукань поступово все більше віддаляли людину від Дому, стираючи його як цінність або перетворюючи на недосяжний ідеал»²⁷. Очевидно, у контексті української літератури загалом і творчості Григорія Чубая зокрема варто зазначити, що цей «недосяжний ідеал» втраченого дому переростає у масштабну ідею дому як Батьківщини в цілому. Отже, окрім конкретного образу власного дому людини (у значенні будівлі) знаходимо в ліриці Григорія Чубая образ дому, що має значно ширші часопросторові ознаки, ніж особистий будинок ліричного героя.

Зазначимо, що в поезіях Григорія Чубая розвиток архетипу дому визначає переважно метафора, яка сприяє поглибленню символізації змісту. Саме тому архетип дому у творах митця досить часто виражений через образи акваріуму чи гнізда. У деяких творах автор застосовує прийом паралелізму, зображуючи водночас людське житло і гніздо чи акваріум, наприклад: «*те небо, що розжевіє над хатами, Над вербами, над гніздами лелечими*»²⁸, а у вірші «Пташка» через вікно пташка дивиться на ліричного героя так, як люди дивляться зазвичай в акваріум на рибу²⁹. Подекуди гнізда чи акваріуми мають двері чи вікна й зображені у взаємозв'язках із образами птахів, тварин чи риб, «...і він побачив в акваріумі своєї вчорашньої сльози золоту рибку, що задихається»³⁰, «Скрипучі двері пам'яті причинено, і заздак усім підрубано крило. ... А те гніздо – то біле, то червоне – свою барвисту сутність обмина, у ньому пам'ять білої ворони і сніг, і наші білі імена»³¹. Наведені фрагменти дають підстави для висновку, що образи гнізда чи акваріуму автор використовує для передачі кризових станів ліричного героя – самотності, відчуження, туги.

Отже, дім – це одна із універсальних категорій світопорядку для Григорія Чубая, що зберігає значення етнонаціонального архетипу українського народу й виступає в значенні смислового, просторово-енергетичного центру для людини, що дає їй відчуття опори й захищеності. Мистецька інтерпретація цього архетипу позначена глибокою філософічністю, зокрема пов'язана з дихотомією дому/бездомів'я, збереженням гармонії людини і світу, а водночас, із руйнуванням традиційного життєвого укладу, відчуттям кризи й дисгармонії. У поезії Григорія Чубая архетип дому репрезентовано через образи хати, житла чи їхніх окремих елементів, а також гнізда й акваріуму, які функціонують у взаємозв'язках із традиційними образами української культури.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в системному аналізі особливостей функціонування інших архетипів у поетичній творчості письменника для формулювання світоглядної концепції поета.

²⁵ Хайдеггер М. Разговор на проселочной дороге. С. 154.

²⁶ Климова С. Социально-философские аспекты анализа архитипических функций дома. ANTHROPOLOGY. URL: <http://anthropology.ru/ru/texts/klimova/function.html>.

²⁷ Кочерга С. Архетипні мотиви дому і бездомів'я в творчості Лесі Українки. *Studia Methodologica: альманах*. 2008. Вип. 25. С. 116.

²⁸ Чубай Г. Плач Єремії: поезії, поеми, переклади, спогади, фотознімки. С. 192.

²⁹ Там само. С. 46.

³⁰ Там само. С. 78.

³¹ Там само. С. 28.

References

- Adamchuk, V. V. (2006). Slovar symbolov y znakov [Dictionary of symbols and signs]. Moscow, Russia.
- Bosyk, Z. O. (2010). Arkhetypovi motyvy vesilnoi obriadovosti Serednoi Naddnyprianshchyny: yikh spetsyfika ta evoliutsiia [Archetypal motives of wedding ceremonies of the Middle Dnieper region: their specifics and evolution]: dys. ... kand. kulturool.: 26.00.01 / Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. Kyiv, Ukraine.
- Voitovych, V. M. (2012). Ukrainska mifolohiia [Ukrainian mythology]. Rivne, Ukraine.
- Dziuba, I. (1999). Skhodzhennia do sebe: peredmova do knyhy Hr. Chubaia «Plach Yeremii» [Ascent to oneself: preface to Hr. Chubai's book «Lamentations of Jeremiah»]. *Suchasnist – Modernity*. Kyiv, Ukraine.
- Klymova, S. (2006). Sotsyalno-fylosofskye aspekty analiza arkhytypycheskykh funktsyi doma [Socio-philosophical aspects of the analysis of the archetypal functions of the house]. *Anthropology*. Moscow, Russia.
- Kocherha, S. (2008). Arkhetypni motyvy domu i bezdomivna v tvorchosti Lesi Ukrainky [Archetypal motives of home and homelessness in the works of Lesia Ukrainka]. *Studia Methodologica*. Ternopil, Ukraine.
- Krymskyi, S. (2006). Arkhetypy ukrainskoi mentalnosti [Archetypes of the Ukrainian mentality]. *Popovych M. V., Kysliakovska Yu. V., Viatkina N. B., Navrotskyi V. V. Problemy teorii mentalnosti [Problems of the theory of mentality]*. Kyiv, Ukraine.
- Kravets, D. V. (2006). Tvorchia diialnist Hryhoriia Chubaia v ukrainskii literaturi 60-kh – pochatku 80-kh rokiv XX stolittia [Hryhorii Chubai's creative activity in the Ukrainian literature of the 60's – early 80's of the XX century]: dys... kand. filol. nauk: 10.01.01 / Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. Kyiv, Ukraine.
- Chubai, Hr. (1998). Plach Yeremii: poezii, poemu, pereklady, spohady, fotoznimky [Lamentations of Jeremiah: poetry, poems, translations, memoirs, photographs]. Lviv, Ukraine.

Лілік Ольга Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013, Україна).

Lilik Olga O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature, T.H. Shevchenko National University “Chernihiv Colehium» (53, Hetmana Polubotka Street, Chernihiv, 14013, Ukraine).

E-mail: lilik8383@ukr.net

ARCHETYPE OF THE HOUSE IN THE LYRICS OF HRYHORII CHUBAI

The aim of the article is to study the peculiarities of the functioning of the archetype of the house in the art world of Hryhorii Chubai.

The choice of research methodology is conditioned by the intertextuality of Hryhorii Chubai's works, their rootedness in the national culture and connections with foreign literature, as well as expressive mythologism. In the process of scientific research a number of methods of literary research were used on the basis of the principles of expediency and complementarity, which allowed to get the most complete idea of the representation of the archetype of the house in the lyrics of the chosen person. In particular, the methods of hermeneutics were used to interpret the artist's poetry in the language of modern literary criticism. The methodology of archetypal critique is used to analyze the peculiarities of the reflection of archetypes in a literary work through transformed forms of their poetic rethinking, in particular through the symbol, image, motive, plot. The methodology of structural analysis was used to

isolate and clarify their essence and relationships between individual components. Comparative analysis is used to compare the features of the functioning of the archetype of the house in different poems of Hryhorii Chubai.

The novelty of the work is that for the first time an attempt was made to investigate the peculiarities of the functioning of the archetype of the house in the poetic heritage of Hryhorii Chubai through such forms of his poetic representation as symbol, image, motif, plot.

Conclusions. Thus, the house is a universal category of world order for Hryhorii Chubai, which preserves the significance of the ethno-national archetype of the Ukrainian people and acts as a semantic, spatial-energy center for a person, which gives him a sense of support and security. The artistic interpretation of this archetype is marked by deep philosophicalness, in particular the dichotomy of home / homelessness, the preservation of harmony between man and the world, and at the same time the destruction of traditional lifestyles, a sense of crisis and disharmony. In Hryhorii Chubai's poetry, the archetype of the house is represented through images of a house, dwelling or their individual elements, as well as nests, an aquarium, which function in interrelations with traditional images of Ukrainian culture.

Key words: *Gregory Chubay, archetype, image, lyrics, poetry, house.*

Дата подання: 20 січня 2021 р.

Дата затвердження до друку: 18 березня 2021 р.

Цитування за ДСТУ 8302:2015

Лілік О. Архетип дому в ліриці Григорія Чубая. *Сіверянський літопис*. 2021. № 1. С. 162–168. DOI: 10.5281/zenodo.4670254.

Цитування за стандартом APA

Lilik, O. Arkhetyp domu v lirytsi Hryhoriiia Chubaia [Archetype of the house in the lyrics of Hryhorii Chubai]. *Siverianskyi litopys – Siverian chronicle*, 1, 162–168. DOI: 10.5281/zenodo.4670254.

